

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari

11-son (5-jild)

2025

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 11 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

TOSHKENT-2025

BOSH MUHARRIR:

Isanova Feruza Tulqinovna

TAHRIR HAY'ATI:

07.00.00- TARIX FANLARI:

Yuldashev Anvar Ergashevich – tarix fanlari doktori, siyosiy fanlar nomzodi, professor;

Mavlanov Uktam Maxmasabirovich – tarix fanlari doktori, professor;

Xazratkulov Abror – tarix fanlari doktori, dotsent;

Tursunov Ravshan Normuratovich – tarix fanlari doktori;

Xolikulov Axmadjon Boymahmatovich – tarix fanlari doktori;

Gabrielyan Sofya Ivanovna – tarix fanlari doktori, dotsent;

Saidov Sarvar Atabullo o'g'li – katta ilmiy xodim, Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi, ilmiy tadqiqotlar bo'limi.

08.00.00- IQTISODIYOT FANLARI:

Karlibayeva Raya Xojabayevna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Nasirxodjayeva Dilafruz Sabitxanovna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Arabov Nurali Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent;

Azizov Sherzod O'ktamovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent;

Xojayev Azizxon Saidaloxonovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent

Xolov Aktam Xatamovich – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent;

Shadiyeva Dildora Xamidovna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b.;

Shakarov Qulmat Ashirovich – iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.;

Jabborova Charos Aminovna - iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).

09.00.00- FALSAFA FANLARI:

Hakimov Nazar Hakimovich – falsafa fanlari doktori, professor;

Yaxshilikov Jo'raboy – falsafa fanlari doktori, professor;

G'aybullayev Otabek Muhammadiyevich – falsafa fanlari doktori, professor;

Saidova Kamola Uskanbayevna – falsafa fanlari doktori;

Hoshimxonov Mo'min – falsafa fanlari doktori, dotsent;

O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna – falsafa fanlari doktori, dotsent;

Nosirxodjayeva Gulnora Abdukaxxarovna – falsafa fanlari nomzodi, dotsent;

Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari doktori (DSc), Professor.

10.00.00- FILOLOGIYA FANLARI:

Axmedov Oybek Saporbayevich – filologiya fanlari doktori, professor;

Ko'chimov Shuxrat Norqizilovich – filologiya fanlari doktori, dotsent;

Hasanov Shavkat Ahadovich – filologiya fanlari doktori, professor;

Baxronova Dilrabo Keldiyorovna – filologiya fanlari doktori, professor;

Mirsanov G'aybullo Qulmurodovich – filologiya fanlari doktori, professor;

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna – filologiya fanlari nomzodi, dotsent;

Kuchkarov Raxman Urmanovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent v/b;

Yunusov Mansur Abdullayevich – filologiya fanlari nomzodi;

Saidov Ulugbek Aripovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent;

Qodirova Muqaddas Tog'ayevna - filologiya fanlari nomzodi, dotsent.

12.00.00- YURIDIK FANLAR:

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna – yuridik fanlar doktori, professor;

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna – yuridik fanlar doktori, professor;

Esanova Zamira Normurotovna – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan yurist;

Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich – yuridik fanlar doktori, professor v.b.,;

Zulfiqorov Sherzod Xurramovich – yuridik fanlar doktori, professor;

Xayitov Xushvaqt Saparbayevich – yuridik fanlar doktori, professor;

Asadov Shavkat G'aybullayevich – yuridik fanlar doktori, dotsent;

Ergashev Ikrom Abdurasulovich – yuridik fanlari doktori, professor;

Utemuratov Maxmut Ajimuratovich – yuridik fanlar nomzodi, professor;

Saydullayev Shaxzod Alixanovich – yuridik fanlar nomzodi, professor;

Hakimov Komil Baxtiyarovich – yuridik fanlar doktori, dotsent;

Yusupov Sardorbek Baxodirovich – yuridik fanlar doktori, professor;

Amirov Zafar Aktamovich – yuridik fanlar doktori (PhD);

Jo'rayev Sherzod Yuldashevich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent;

Babadjanov Atabek Davronbekovich – yuridik fanlar nomzodi, professor;

Normatov Bekzod Akrom o'g'li — yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori;

Rahmatov Elyor Jumaboyevich — yuridik fanlar nomzodi;

13.00.00- PEDAGOGIKA FANLARI:

Xashimova Dildarxon Urinboyevna – pedagogika fanlari doktori, professor;

Ibragimova Gulnora Xavazmatovna – pedagogika fanlari doktori, professor;

Zakirova Feruza Maxmudovna – pedagogika fanlari doktori;

Kayumova Nasiba Ashurovna – pedagogika fanlari doktori, professor;

Taylanova Shoxida Zayniyevna – pedagogika fanlari

doktori, dotsent;

Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Ibraximov Sanjar Urunbayevich – pedagogika fanlari doktori;

Javliyeva Shaxnoza Baxodirovna – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD);

Bobomurotova Latofat Elmurodovna — pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).

19.00.00- PSIXOLOGIYA FANLARI:

Karimova Vasila Mamanosirovna – psixologiya fanlari doktori, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Hayitov Oybek Eshboyevich – Jismoniy tarbiya va sport bo'yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti, psixologiya fanlari doktori, professor

Umarova Navbahor Shokirovna– psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, Amaliy psixologiyasi kafedrasini mudiri;

Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent;

Shamshetova Anjim Karamaddinovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent;

Qodirov Obid Safarovich – psixologiya fanlari doktori (PhD).

22.00.00- SOTSIOLOGIYA FANLARI:

Latipova Nodira Muxtarjanovna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri;

Seitov Azamat Po'latovich – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti;

Sodiqova Shohida Marxaboyevna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi.

23.00.00- SIYOSIY FANLAR

Nazarov Nasriddin Ataqulovich –siyosiy fanlar doktori, falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent arxitektura qurilish instituti;

Bo'tayev Usmonjon Xayrullayevich –siyosiy fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri.

OAK Ro'yxati

Mazkur jurnal Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2022-yil 30-noyabrdagi 327/5-son qarori bilan tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, yuridik va pedagogika fanlari bo'yicha ilmiy darajalar yuzasidan dissertatsiyalar asosiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” mas'uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog'lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).

MUNDARIJA

07.00.00 – TARIX FANLARI

<i>Muxammadiev Akmal Ganievich</i> TOSH DAVRIDA KVARIS XOMASHYOSIDAN FOYDALANISH MASALASINI O'RGANISH	10-15
<i>Xujaniyazov Uktam Yeshbayevich</i> MUSTAQILLIK YILLARIDA O'ZBEKISTONDA MADANIYAT SOHALARI RIVOJLANISHINING ASOSIY TENDENSIYALARI (QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI MISOLIDA)	16-21
<i>Mo'minov Xusanboy Madaminjonovich, Xamidova Ominaxon</i> ANTI-K TEATR	22-25
<i>Ravshanov O'ktamali Rustam o'g'li</i> SOPOL IDISHLARDAGI EPIGRAFIKA	26-29
<i>Elboyeva Shaxnoza</i> O'ZBEK OLIMLARI VA MUTAXASSISLARINING GLOBAL FAN VA TEXNOLOGIYA RIVOJIGA TA'SIRI: TARIXDAN HOZIRGI	30-33
<i>Esanova Nilufar</i> O'ZBEKISTONNING SANOAT SOHASIDA KADRLAR TAYYORLASH SIYOSATI: ILMIY ASOSLAR VA DOLZARB MASALALAR	34-38
<i>Asadova Ra'no Baymanovna, Ashurova Qunduz Abduxoliq qizi</i> QASHQADARYO VILOYATIDA OMMAVIY AXBOROT VOSITALARINING RIVOJI (1990–2025): MANBALAR, MUAMMOLAR VA TENDENSIYALAR	39-42
<i>Umarqulova Gulchiroy Fayzulla qizi</i> JIZZAX CHO'LLARINING O'ZLASHTIRILISHI VA MIRZACHO'L VA DO'STLIK TUMANLARINING TASHKIL TOPIHI TARIXIDAN	43-47
<i>Shirinova Nargiza Faxritdinbek qizi</i> XIX ASR IKKINCHI YARMI – XX ASR BOSHLARIDA TURKISTONDA DORISHUNOSLIK AN'ANALARI TARIXIDAN	48-53

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

<i>Akbarov Husan O'zbekxonovich</i> BOG'DORCHILIK XO'JALIKLARINING ISHLAB CHIQRISH SAMARADORLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLARNI EKONOMETRIK MODELLAR ASOSIDA BAHOLASH	54-59
<i>Asqarova Nargiza Ilhomxo'jayevna</i> KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING ILG'OR XORIY TAJRIBASI	60-67
<i>Nurmurodov Zafarjon Nurmurod o'g'li</i> MAHALLIY DAVLAT HOKIMIYATI ORGANLARINI RAQAMLASHTIRISHNING ZAMONAVIY YO'NALISHLARI VA MUAMMOLARI	68-72

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

<i>Abilov O'rol Murodovich</i> OPTIMIZM-PESSIMIZMNING IJTIMOY VA GNOSEOLOGIK ASOSLARI	73-81
<i>Ismoilov Maxamadixon Isroilovich</i> AXLOQ VA FOYDA O'RTASIDAGI DIALEKTIKA: IQTISODIY RATSIONALIZMGA AKSIOLOGIK YONDASHUV	82-90
<i>Yuldashev Rustam Daniyrovich</i> YOSHLAR TARBIYASIDA DINIY-MA'RIFIY TUSHUNCHANING O'RNI VA AHAMIYATI	91-98
<i>Sagdullayeva Dilbar Shuxratovna</i> JAMOATCHILIK NAZORATINI TAKOMILLASHTIRISHNING FALSAFIY JIHATLARI	99-105
<i>Narziyev Zubaydillo Ibodilloevich</i> AZIZIDDIN NASAFIYNING TASAVVUF ILMIGA OID QARASHLARINING METODOLOGIK TAHLILI	106-112
<i>Mamajonov Sanjarbek Hamrajonovich</i> SOTSIAL INJENERIYANING RIVOJLANISH TARIXI VA METODOLOGIYASI	113-118
<i>Rajabov Ilxom Mustafoevich</i> ZAMONAVIY TA'LIM PARADIGMALARI (RAQAMLI TA'LIM, KOMPETENSIYAVIY YONDASHUV, UZLUKSIZ TA'LIM): IJTIMOY-FALSAFIY TAHLIL	119-123
<i>Toirov Ilxom</i> MADANIYAT VA KUNDALIK HAYOT DIALEKTIKASI	124-127
<i>Mamatnazarov Lazizbek To'raquliyevich</i> ZO'RAVONLIK IJTIMOY-XATARLI XULQ-ATVOR SIFATIDA: MAZMUNI VA MOHIYATI, OQIBATLARI	128-131
<i>Toxirov Abdumalik Ashurali o'g'li</i> MODERNIZATSIYA SHAROITIDA YOSHLAR AXLOQIY QADRIYATLARINING TRANSFORMATSION DINAMIKASI	132-136
<i>Нурмухамедова Севара Бадриддиновна</i> ВЛИЯНИЕ СРЕДСТВ МАССОВОЙ ИНФОРМАЦИИ НА ФОРМИРОВАНИЕ ЦЕННОСТНЫХ ОРИЕНТАЦИЙ МОЛОДЕЖИ	137-141
<i>Axmedova Dilrabo Sa'dullayevna</i> YOSHLAR SALOMATLIGI VA IJTIMOY SHAKLLANISH: STRESS, DEPRESSIYA, RUHIY SALOMATLIK, JAMOATCHILIK VOSITASI SABOQLARI ...	142-145
<i>Xolmirzayeva Jumagul Xamdamovna</i> YOSHLAR MEHNAT MADANIYATI VA UNING JAMIYAT RIVOJIGA TA'SIRI	146-150
<i>Abdusalimov Abror Vali ug'li</i> MIRZO G'OLIB VA MUHAMMAD IQBOL IJODIDAGI FALSAFIY, MA'NAVIY VA BADIY MUSHTARAKLIK	151-158
<i>Maxmudov Izzatillo Ne'matilloevich</i> IJTIMOIY ADOLAT: NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI VA ZAMONAVIY TALQINI	159-163
<i>Aripov Alisher Sayfiddinovich</i> KORRUPSIYA TUSHUNCHASINING ILMIY-METODOLOGIK ASOSLARI	164-167
<i>Xudoyqulov Shukrullo Sohibovich</i> O'ZBEKISTONDA YANGI TARAQQIYOT BOSQICHIDA YANGI MA'NAVIY MAKONNI YARATISH TAMOIILLARI	168-172

<i>Ibrogimova Gulbaxor Eshmamatovna</i> MA'NAVIY-AXLOQIY TANLOV TUSHUNCHASI VA UNING FALSAFIY MOHIYATI	173-176
---	---------

10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI

<i>Abduraxmonova Ra'no Kosimovna</i> NEMIS TILIDAGI DINIY MATNLARNING O'ZBEK TILIGA	177-182
<i>Abdusalimov Abdulaziz Abdumutal o'g'li</i> INGLIZ TILI MODAL FE'LLARINING TIPOLOGIK TALQINI	183-188
<i>Abduraximova Okila Gayratovna</i> ZAMONAVIY NEMIS TILIDA NEOLOGIZMLAR TIPOLOGIYASI VA TASNIFI	189-194
<i>Ubaydullayeva Umida Abdushukur qizi</i> TERMIN, TERMINOLOGIYA VA ULARNING YONDOSH TUSHUNCHALARGA MUNOSABATI	195-198
<i>Sayitqulova Zilola Xusniddin qizi</i> BADIY ASARLARDA PERSONAJLARARO MUNOSABATLARNING LINGVOMADANIY VA PRAGMATIK TAHLILI (O'ZBEK VA INGLIZ ADABIYOTI MISOLIDA).....	199-203
<i>Khodjayeva Khurshida Sharafitdinovna</i> LANGUAGE CHANGE AND THE EMERGENCE OF NEW LEXICAL UNITS IN THE DIGITAL ERA	204-209

12.00.00 – YURIDIK FANLAR

<i>Реймбаев Абдулла Курбанбаевич</i> РАССУЖДЕНИЯ ОБ УГОЛОВНО-ПРАВОВОМ ПОНЯТИИ УЧАСТИЯ В ПРЕСТУПЛЕНИИ	210-215
<i>Sayfiddinov Aqliddin Anvarjon o'g'li</i> HUDUDLARNI IJTIMOIIY-IQTISODIY RIVOJLANTIRISHDA MAHALLIY KENGASHLAR FAOLIYATINI HUQUQIY TARTIBGA SOLISH: RETROSPEKTIV TAHLIL	216-222
<i>Samandarova Feruza Baxromjon qizi</i> YASHIL DAVLAT XARIDLARI	223-229
<i>Rasulov Siroj Sodiq o'g'li</i> DAVLAT BOSHQARUVIDA ODILLIK PRINSIPI TALQINI	230-233
<i>Aslanov Sharafiddin Xayrullayevich</i> IQTISODIY JINOYATLARNING MAZMUN-MOHIYATI VA ULARNING OLDINI OLISH MEXANIZMLARI	234-238

13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI

<i>Akbarova Gulhayo Oybekovna</i> TA'LIM 5.0 KONSEPTSIYASI ASOSIDA "QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARI" FANINI O'QITISH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH	239-246
<i>Sulaymanova Dildora Nazarovna</i> BO'LAJAK O'QITUVCHILARDA KREATIV TAFAKKURNI SHAKLLANTIRISHDA SHAXSGA YO'NALTIRILGAN TA'LIM TEXNOLOGIYALARINING ROLI	247-251

Aytmuratov Ajiniyaz Jumabay Uli

TALABALARNING MODELLASHTIRISHGA OID KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISHDA
RAQAMLI TA'LIM TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH 252-255

Najmetdinov Ma'ruf G'ayratovich

O'QUVCHILARNING SOG'LOM TURMUSH TARZINI SHAKLLANTIRISHDA
MULTIPLATFORMADAN FOYDALANISH METODIKASI MODEL 256-265

Javliyeva Shahnoza Bahodirovna

TA'LIM SIFATINI TA'MINLASHGA YO'NALTIRILGAN O'QUV-TARBIYAVIY
JARAYONNI TASHKIL ETISH VA DIDAKTIK MATERIALLAR YARATISH
TEXNOLOGIYASI 266-269

Received: 10 October 2025
Accepted: 25 October 2025
Published: 2 November 2025

Article / Original Paper

GREEN PUBLIC PROCUREMENTS

Samandarova Feruza

Basic doctoral student of Tashkent state university of law

Abstract. This article analyzes the legal aspects of the green public procurement institution and highlights its role in ensuring sustainable development. The purpose of the study is to study the legal framework of green procurement, its regulatory and legal regulation at the international and national levels, as well as their effectiveness using the experience of the European Union, Japan, South Korea and the Netherlands. It also highlights the directions of the formation of the green procurement institution in the legislation of the Republic of Uzbekistan and its improvement based on international experience.

Keywords: green public procurement, sustainable procurement, life cycle, environmental criteria, European Union directive.

YASHIL DAVLAT XARIDLARI

Samandarova Feruza Baxromjon qizi

Toshkent davlat yuridik universiteti
tayanch doktoranti

E-mail: feruuzzakh99@gmail.com

<http://orcid.org/0009-0008-6404-4893>

Annotatsiya. Mazkur maqolada yashil davlat xaridlari instituti huquqiy jihatdan tahlil qilinadi hamda barqaror rivojlanishni ta'minlashdagi o'rni yoritiladi. Tadqiqotning maqsadi — yashil xaridlarning huquqiy asoslarini, ularning xalqaro va milliy darajadagi normativ-huquqiy tartibga solinishini, shuningdek, Yevropa Ittifoqi, Yaponiya, Janubiy Koreya va Niderlandiya tajribasi misolida ularning samaradorligini o'rganishdan iboratdir. Shuningdek, O'zbekiston Respublikasi qonunchiligida yashil xaridlar institutining shakllanishi va uni xalqaro tajriba asosida takomillashtirish yo'nalishlari yoritilgan.

Kalit so'zlar: yashil davlat xaridlari, barqaror xaridlar, hayotiylik davri, ekologik mezonlar, Yevropa Ittifoqi direktivasi.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V5I11Y2025N40>

Kirish. Yashil davlat xaridlari — bu davlat organlarining atrof-muhitga kam ta'sir qiluvchi tovarlar, xizmatlar va ishlarni sotib olishga ustuvor ahamiyat beradigan amaliyotdir. U bozorni yanada yashil mahsulotlar va xizmatlarni rivojlantirishga undash orqali iqlim maqsadlariga erishish, barqaror rivojlanishni rag'batlantirish va innovatsiyalarni rag'batlantirish uchun muhim siyosat vositasi bo'lib xizmat qiladi. Yashil davlat xaridlari chiqindilar va davlat sektori iste'moli bilan bog'liq ekologik bosimlarni minimallashtirish orqali ko'proq aylanma iqtisodiyotga hissa qo'shadi.

Hozirda iqlim o'zgarishi butun dunyo bo'ylab yaqqol ta'sirini ko'rsatmoqda. Inson omili ob-havo va tabiatda turli favqulodda yo'qotish va zararlarga sabab bo'lmoqda. Biologik xilma-xillik, iqtisodiy zarar, sog'lik muammolari va boshqalar bunday yo'qotishlarga misol bo'la oladi. Bu ta'sirlarni yumshatish uchun global iqlim isishni 1.5°Cda saqlab turish lozim, bu esa

2030-yilgacha karbonat angidrid (CO_2) emissiyasini 45%ga qisqartirishni talab qiladi [1; 7-b.]. Bu ko'rsatkichga erishish uchun bir qator davlatlar issiqxona gaz emissiyasini nolga tenglashtirish tashabbusini ilgari surishmoqda. Ushbu tashabbusni amalga oshirish uchun tovarlar, xizmatlar va infrastruktura ishlab chiqarish va iste'mol qilish usullarida keskin o'zgarishlar qilish lozim. Davlat xaridlari jarayonlari orqali hukumatlar yirik iste'molchi sifatida bu o'zgarishda muhim rol o'ynaydi. Davlat xaridlari dunyo bo'ylab taxminan 15% issiqxona gaz emissiyasiga hissa qo'shadi. Shu sababli davlat xaridlarini "yashillashtirish" global isishni qisqartirishdagi muhim strategiya hisoblanadi.

Davlat yirik xarid qobiliyatiga ega bo'lib, Iqtisodiy Hamkorlik va Taraqqiyot Tashkiloti (keyingi o'rinlarda – "IHTT") a'zo mamlakatlarining yalpi ichki mahsulotlarining o'rtacha 12 foizini, rivojlanayotgan mamlakatlarning esa YaIMning 30 foizini davlat xaridlari tashkil qiladi [2]. Ushbu xarid quvvatidan yashil davlat xaridlari amaliyotini rag'batlantirish uchun foydalanish mamlakatlar barqaror rivojlanish siyosati va barqaror ishlab chiqarish va iste'mol qilishning oshishiga xizmat qiladi.

Yashil davlat xaridlari dastlab muqobil xarid qilish usuli sifatida ko'rilgan, biroq hozirda zamonaviy davlat xaridlari tizimida muhim element hisoblanadi. 20 yil avval Shimoliy Amerika, Yevropa va Sharqiy Osiyo davlatlari ilk bor ekologik me'yorlarni xarid qilish tartib tamoyillariga kiritib boshlashdi. Yashil davlat xaridlari tashabbuslari dastlab nodavlat tashkilotlar tomonidan qo'llab-quvvatlangan bo'lsa, bugungi kunga kelib davlat siyosati darajasiga ko'tarilgan.

Jahon Savdo Tashkilotining Davlat xaridlari to'g'risidagi kelishuvi (The Government Procurement Agreement of the World Trade Organization) x.6-moddasida yashil davlat xaridlarini nazarda tutadi, unga ko'ra "Tomon, shu jumladan, xarid qiluvchi tashkilot tabiiy resurslarni saqlash yoki atrof-muhitni muhofaza qiluvchi texnik shartlarni tayyorlashi, qabul qilishi yoki tatbiq qilishi mumkin". 2016-yilda Jahon Banki barqaror rivojlanishni ta'minlashda pul mablag'laridan oqilona foydalanishni asosiy tamoyil sifatida kiritish uchun "Xarid qilish tizimi"ni (Procurement Framework) qayta ko'rib chiqdi. 2017-yilda esa Xalqaro Standartlar Tashkiloti Barqaror xarid qilish yo'riqnomasi (Guidance on Sustainable Procurement) ISO 20400 yangi standartni ishlab chiqdi [3; 15-b.]. Bularning barchasi yashil va barqaror davlat xaridlari dunyo bo'ylab ommaviy va xususiy tashkilotlarda standart amaliyotga aylanayotganidan dalolat beradi.

Yashil davlat xaridlari milliy qonunchiligimizda so'nggi yillarda tilga olinib boshlandi, xususan, "O'zbekiston – 2030" strategiyasi, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston — 2030" strategiyasini "Atrof-muhitni asrash va "yashil iqtisodiyot" yilida amalga oshirishga oid davlat dasturi to'g'risida"gi 2025-yil 30-yanvardagi PF-16-sonli Farmoni, Vazirlar Mahkamasining "Yashil" davlat xaridlarini qo'llab-quvvatlash tizimini takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 2025-yil 18-iyundagi VMQ-371-sonli, "2025-2027-yillarda davlat xaridlari tizimini takomillashtirish va rivojlantirish strategiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi 2024-yil 20-dekabrda VMQ-865-sonli Qarorlari bilan tartibga solinadi. Biroq yashil xaridlar tushunchasining huquqiy jihatdan mustahkamlanishi va amaliyotda qo'llanilishi masalasi hali to'liq shakllangan emas. Mazkur mavzu bo'yicha yuridik tadqiqotlar cheklanganligi ham ushbu yo'nalishda ilmiy izlanishlar olib borish zaruratini kuchaytiradi.

Ushbu maqolada "yashil davlat xaridlari" tushunchasi va uning huquqiy asoslari, O'zbekiston Respublikasining amaldagi qonunchiligi yashil xaridlarni tartibga solishdagi

muammolar, xalqaro huquqiy hujjatlar va xorijiy mamlakatlar tajribasini qiyosiy tahlili, yashil xaridlarni samarali joriy etish uchun qanday huquqiy mexanizmlar ishlab chiqilishi lozimligi kabi savollarga javob izlashga harakat qilinadi. Mazkur maqolaning tadqiqot obyekti yashil davlat xaridlarining huquqiy asoslarini o'rganish, milliy qonunchilik va xalqaro normalarni qiyosiy tahlil qilish hamda ushbu sohada mavjud muammolarni aniqlash va takomillashtirish bo'yicha takliflar ishlab chiqishga qaratiladi.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya. Maqolada yashil davlat xaridlarining huquqiy tabiati O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari va boshqa xorijiy davlatlar qonunchiligiga, shuningdek, yuridik soha olimlarining ilmiy qarashlariga asosan tahlil qilinib, davlat xaridlarini amalga oshirishdagi muhim kategoriyalardan biri sifatida yoritib berilgan.

Mavzuni tadqiq qilish mobaynida quyidagi ilmiy usullardan foydalanildi:

- 1) Empirik metod –yashil davlat xaridlarining milliy qonunchilikdagi huquqiy asoslarini, amaldagi normativ-huquqiy hujjatlar va amaliyotdagi qo'llanilishini tahlil qilishda qo'llandi. Bu orqali mavjud me'yorlarning samaradorligi va amaliyotdagi muammolari aniqlanadi.
- 2) Tarixiy metod – yashil davlat xaridlari institutining shakllanishi va rivojlanishini o'rganishda qo'llanilib, huquqiy tabiatini izohlashda muhim ahamiyat kasb etdi.
- 3) Qiyosiy-huquqiy metod – O'zbekiston qonunchiligi va xalqaro tajriba (Yevropa Ittifoqi direktivalari, Janubiy Koreya, Yaponiya va Niderlandiya qonunchiligi) o'rtasidagi o'xshashlik va farqlarni aniqlashda qo'llanildi. Bu yondashuv milliy tizimni takomillashtirish bo'yicha amaliy xulosalar chiqarishga xizmat qildi.

Muhokama. So'nggi 20 yil ichida ekologik muammolar dunyo bo'ylab qonun chiqaruvchilar e'tibor markazida bo'lib kelmoqda. Hukumatlar iqlim muammolarini yumshatishda xaridlarni "yashillashtirish"dan foydalanmoqda. Shu sababli "yashil davlat xaridlari" tushunchasi nimani anglatishi muhimdir. Yevropa Komissiyasi 2008-yilda yashil davlat xaridlarini "davlat organlari tomonidan sotib olinadigan bir xil asosiy funksiyaga ega bo'lgan tovarlar, xizmatlar va ishlar bilan solishtirganda o'zining hayotiy sikli davomida atrof-muhitga ta'siri kamroq bo'lgan tovarlar, xizmatlar va ishlarni sotib olishga intiladigan jarayon deb ta'riflangan.

Huquqshunos olimlar, masalan, J.Czarnezki fikricha davlatlar va jamoat institutlari tomonidan yashil davlat xaridlari ekologik etiketlash sxemalari va ekologik samarali ishlab chiqarish standartlari kabi atrof-muhitga oid talablar asosida tovarlar va xizmatlarni ishlab chiqarish, rag'batlantirish va imtiyozli xarid qilishni qo'llab-quvvatlovchi yashil iste'molchilikka ko'proq o'xshaydi [4; 33-b.]. E.V. Shadrina va I.V. Romodina ta'kidlashicha "Ekologik xavfsiz ishlab chiqarish, oqilona iste'mol va rivojlanayotgan tarmoqlarni iqtisodiy qo'llab-quvvatlash mamlakatlarga barqaror rivojlanishga o'tish imkonini beradi. Davlatlar uchun barqaror rivojlanish strategiyalarini amalga oshirishning samarali mexanizmlaridan biri bu davlat xaridlaridir. Bozordagi eng yirik xaridor va siyosiy iroda va hokimiyatga ega bo'lgan davlat ishlab chiqaruvchilar va iste'molchilarga ta'sir ko'rsatishi mumkin" [5; 150-b.]. E.S. Boltanova esa "yashil" standartlarning maqsadi ekologik sertifikatlangan (yorliqlangan) qurilish materiallari va konstruksiyalaridan foydalanish; qurilish ishlari davomida chiqindilarni minimallashtirish; energiya tejash va binolar va inshootlarning energiya samaradorligi; suvdan oqilona foydalanish; binolarda qulay yashash deb ta'kidlaydi [6; 325-b.].

Ushbu mavzu milliy olimlarimiz tomonidan kam tadqiq etilgan soha hisoblanadi, qonunchilikda ham so‘nggi yillarda “yashil xaridlar” atamasi joriy qilindi. Xususan, Vazirlar Mahkamasining “Yashil” davlat xaridlarini qo‘llab-quvvatlash tizimini takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi 2025-yil 18-iyundagi VMQ-371-sonli qaroriga ko‘ra “yashil belgi” mahsulot va xizmatlarni yagona ixtiyoriy ekologik markirovkalash tizimining yoki xalqaro ekologik sertifikatlashtirish va standartlashtirish tizimlarining ekologik mezonlarga muvofiqlikni tasdiqlovchi tegishli hujjatiga ega tadbirkorlik subyektlaridan amalga oshirilgan davlat xaridlari yoki tovarlarning (ishlarning, xizmatlarning) davlat xaridi “yashil” davlat xaridi hisoblanadi.

Milliy qonunchiligimizni tahlil qiladigan bo‘lsak, yashil davlat xaridlari atamasi “O‘zbekiston – 2030” harakatlar strategiyasida bevosita tilga olinmaydi. Biroq O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “O‘zbekiston — 2030” strategiyasini “Atrof-muhitni asrash va “yashil iqtisodiyot” yilida amalga oshirishga oid davlat dasturi to‘g‘risida”gi 2025-yil 30-yanvardagi PF-16-sonli Farmonida yashil davlat xaridlarini joriy etish bo‘yicha bir qator vazifalar belgilab berilgan. Jumladan, 2025-yil iyun oyiga qadar “yashil xaridlar” ulushini oshirish va rivojlantirish yuzasidan atrof-muhitga ta’siri kam bo‘lgan, ekologik toza yoki ikkilamchi xomashyo va chiqindilardan tayyorlangan tovarlar ishlab chiqaruvchilariga qulayliklar yaratish, tovarlar ishlab chiqaruvchilar ekotizimini joriy etishni nazarda tutuvchi normativ-huquqiy hujjat loyihasini Vazirlar Mahkamasiga kiritish belgilangan. Shuningdek, sohaga sun’iy intellektni joriy etish orqali barqaror, shuningdek, “yashil xaridlar”ni yanada rivojlantirish bo‘yicha normativ-huquqiy hujjat loyihasini ishlab chiqish, “yashil xaridlar”ni amalga oshirish bo‘yicha davlat xaridlari subyektlarining bilim va malakalarini oshirish belgilangan.

Mazkur Farmon ijrosi yuzasidan Vazirlar Mahkamasining “Yashil” davlat xaridlarini qo‘llab-quvvatlash tizimini takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi 2025-yil 18-iyundagi VMQ-371-sonli qarori qabul qilingan. Ushbu Qarorga asosan 2026-yil 1-yanvardan boshlab eng yaxshi takliflarni tanlash va tenderdagi xarid hujjatlariga ekologik mezonlar majburiy kiritilishi, ekologik markirovkalash hujjatining har bir turi uchun to‘plangan ballarning besh foizi miqdorida qo‘shimcha ball berilishi, bunday hujjatga ega ishtirokchilarga vositachilik yig‘imida chegirma berilishi va qo‘shimcha zakalat to‘lash majburiyatidan ozod etilishi, elektron kooperatsiya portali, elektron do‘kon va auksion savdolari orqali xarid qilinishi nazarda tutilgan tovarlarni birinchi navbatda ekologik markirovkalash hujjatiga ega ishtirokchilardan xarid qilish imkoniyatini majburiy tartibda o‘rnatilishi belgilangan. Shuningdek, 2025-yil 1-avgustiga qadar O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi tomonidan davlat xaridlari maxsus axborot portalidagi “Yashil” davlat xaridlari sahifasiga davlat buyurtmachilari tomonidan amalga oshirilgan “yashil” davlat xaridlari, “yashil belgi” mahsulot va xizmatlarni yagona ixtiyoriy ekologik markirovkalash tizimida avtorizatsiyadan o‘tgan mahsulot va xizmatlarning ekologik markirovkalash standartlariga muvofiqligini baholovchi yuridik shaxslar ro‘yxati, ekologik markirovkalash hujjatiga ega bo‘lgan yoki tovarlari (ishlari, xizmatlari) ekologik markirovkalash hujjatiga ega tadbirkorlik subyektlari, tovarlarning sifati, texnik tavsiflari hamda ishlab chiqarish jarayonlariga nisbatan belgilangan ekologik mezonlar ro‘yxati joylashtirilgan bo‘lishi kerak. Biroq, bugunga kunga qadar maxsus axborot portalida yashil xaridlar to‘g‘risida ma’lumotlar mavjud emas, bu esa mamlakatimizda yashil davlat xaridlari to‘g‘risida zarur axborot olishni qiyinlashtirmoqda.

Natijalar. Yevropa Ittifoqida yashil xaridlarning huquqiy asosini 2014-yil 26-fevralda qabul qilingan 2014/24/EU-sonli Davlat xaridlari direktivasi tashkil etadi. Ushbu direktiva “eng iqtisodiy foydali tender” tamoyili asosida tender baholash jarayoniga narxdan tashqari omillar – ekologik barqarorlik, energiya samaradorligi, hayotiylik davrli xarajatlari kabi mezonlarni qo‘shish imkonini beradi. Mazkur hujjatga ko‘ra yashil davlat xaridlari umumiy huquqiy tamoyillar asosida amalga oshirilishi kerak. Jumladan,

- Tenglik va diskriminatsiyaga yo‘l qo‘ymaslik – ekologik talablar barcha ishtirokchilarga nisbatan adolatli qo‘llanilishi kerak.
- Shaffoflik – tender hujjatlarida ekologik mezonlar oldindan aniq belgilanishi shart.
- Raqobatni ta‘minlash – yashil mezonlar sun‘iy to‘siq yaratmasligi kerak.

Mazkur direktivaga ko‘ra buyurtmachi tashkilot hayotiylik davrini tahlil qilish, eko-yorliqlash va amaldagi ekologik qonunchilikni buzganlik uchun sanksiyalar qo‘llash orqali atrof-muhit omillarini ko‘rib chiqishi mumkin [7].

Biroq ushbu hujjat yashil xaridlarning ixtiyoriy mezonlarini nazarda tutadi, tobora keskinlashib borayotgan iqlimiy o‘zgarishlar davlat xaridlarini “yashillashtirish”ni majburiy tarzda o‘rnatilishini talab qilmoqda.

2021-yil aprel oyi holatiga ko‘ra, 27 ta a‘zo davlatdan 23 tasi yashil xaridlar bo‘yicha milliy harakat rejalarini e‘lon qildi. Yevropa Komissiyasi 2014-yilgi Yevropa Ittifoqi Direktivasidagi yashil davlat xaridlarining huquqiy asoslarini a‘zo davlatlar tomonidan milliy qonunchilikka o‘tkazilishini belgiladi. Shuningdek, u 20 dan ortiq mahsulot guruhlari uchun umumiy yashil xaridlar mezonlarini ishlab chiqdi va a‘zo davlatlarni milliy qonunchilikda foydalanish uchun ushbu mezonlarni implementatsiya qilishga undadi. Niderlandiya va Shvetsiya o‘zlarining keng qamrovli va foydalanuvchilarga qulay milliy ekologik mezonlari bilan tan olingan. Ko‘pgina mamlakatlar ma‘lum bir ustuvor mahsulot guruhlari uchun majburiy yashil xaridlar talablarini yaratishni tanladilar. So‘nggi yillarda Yevropa Ittifoqi ko‘proq majburiy yashil xaridlarga o‘tishni birinchi o‘ringa qo‘ymoqda, bunda aylanma iqtisod masalalariga, innovatsion xaridlarga va hayotiylik davri mezonlarini rivojlantirishga ko‘proq e‘tibor qaratildi [1; 83-b.].

Quyida bir nechta xorijiy davlatlar tajribasini tahlil qilamiz:

Janubiy Koreya. Yashil davlat xaridlari siyosati Janubiy Koreyada 1990-yillardan beri joriy qilinib kelinmoqda. Yashil xaridlar, ayniqsa, eng yaxshi amaliyot namunasi sifatida e‘tirof etilgan 2005-yilda “Yashil mahsulotlarni xarid qilishni rag‘batlantirish to‘g‘risida”gi qonun kuchga kirganidan keyin sezilarli sur‘atga ega bo‘ldi. Hujjatga binoan barcha davlat idoralari kelgusi yil uchun yashil xaridlarni amalga oshirish strategiyasini tavsiflovchi yillik rejani hamda sotib olingan yashil mahsulotlar miqdorini batafsil ko‘rsatuvchi natijalar to‘g‘risidagi hisobotni taqdim etishi shart. Ushbu taqdimnoma Atrof-muhitni muhofaza qilish vazirligiga baholash va monitoring uchun taqdim etiladi.

Janubiy Koreya yashil xaridlarni amalga oshirish va monitoring qilish uchun elektron xarid tizimlari va platformalarini qo‘llash va integratsiyalashda birinchi o‘rinda turadi. Bu 2005-yildan beri yashil xaridlar siyosatining ta‘sirini baholashga imkon beradigan markaziy ma‘lumotlar bazasiga ega bo‘lgan kam sonli mamlakatlardan biri hisoblanadi. Ular Koreyaning onlayn elektron xaridlar tizimi (KONEPS), KONEPS elektron savdo markazlari, Koreya Atrof-muhit sanoati va texnologiyalari institutining (KEITI) Yashil xaridlar axborot tizimi (GPIS-I) hamda barcha hukumat darajalarida samarali yashil xaridlar ma‘lumotlarini to‘plash va hisobot

berish uchun yaqinda joriy etilgan Davlat xaridlari ma'lumotlari tizimini taqdim etdilar. Natijada Koreyaning yashil davlat xaridlar monitoringi tizimi global etalon sifatida qaraladi.

Yaponiya. 1994-yilda Yaponiya hukumati yashil davlat xaridlari bo'yicha harakat rejasini e'lon qildi va 2000-yilda hukumat "Yashil xaridlarni rag'batlantirish to'g'risida"gi qonunni qabul qildi. Qonunga ko'ra har bir vazirlik va ularga bo'ysunuvchi tuzilmalar har yili yashil davlat xaridlari rejasini ishlab chiqishi va oshkor qilishi shart. Bundan tashqari, ushbu organlar har bir moliya yilidan keyin o'zlarining yashil xaridlar faoliyati to'g'risida hisobotni Moliya vazirligiga taqdim etishlari va bu ma'lumotlarni ommaviy ravishda e'lon qilishlari shart. Yashil davlat xaridlari siyosati markaziy davlat organlari uchun majburiy, lekin mahalliy davlat hokimiyati organlari uchun ixtiyoriydir.

Niderlandiya. Niderlandiya 2007-yildan beri barqaror va yashil davlat xaridlariga bag'ishlangan bir nechta siyosat va huquqiy hujjatlarni ishlab chiqib kelmoqda. Mamlakatda, shuningdek, davlat xaridlariga yondashuvlarni belgilovchi milliy reja mavjud. Gollandiyaning 2021-2025-yillarga mo'ljallangan Milliy Harakat rejasida barqaror davlat xaridlarini qabul qilishni kuchaytirish, jumladan moliyalashtirish, xalqaro sa'y-harakatlarni muvofiqlashtirish va xaridlar bo'yicha mansabdor shaxslarni qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini takomillashtirish bo'yicha tashabbuslar bayon etilgan. 2007-yildan beri Niderlandiya butun mamlakat bo'ylab barcha davlat organlari uchun belgilangan barqaror davlat xaridlari maqsadlariga erishishni baholash uchun barqaror davlat xaridlarini amalga oshirilishini muntazam ravishda kuzatib boradi. Niderlandiyada yashil davlat xaridlarini boshqarish bir nechta davlat organlari ishtirokidagi hamkorlikdagi harakatlar yig'indisidir. Infratuzilma va suv xo'jaligi vazirligi yashil davlat xaridlarini siyosatini ishlab chiqishda va tashabbuslar orqali pretsedent yaratishda yetakchilik qiladi. Ushbu rolni to'ldiruvchi Gollandiyaning davlat xaridlari ekspertiza markazi barqaror xaridlar bo'yicha ma'lumotlarni taqdim etadi [1; 24-b.].

Xulosa. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, yashil (barqaror) davlat xaridlari konsepsiyasi bugungi kunda xalqaro huquq va milliy siyosatning ajralmas qismiga aylangan. Yevropa Ittifoqining 2014/24/EU sonli Direktivasida davlat xaridlari jarayonlariga ekologik va ijtimoiy mezonlarni kiritish majburiyati huquqiy darajada mustahkamlangan. Bu esa ekologik barqarorlikni nafaqat siyosiy, balki yuridik majburiyat sifatida qarashga asos yaratadi. Yaponiya va Janubiy Koreya tajribasida yashil xaridlar davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida ko'riladi. Bu davlatlarda barqaror xaridlarni nafaqat davlat, balki xususiy sektor darajasida ham rag'batlantiruvchi mexanizmlar (soliq imtiyozlari, ekologik markirovka tizimi) joriy qilgan. Niderlandiya tajribasi esa barqaror xaridlarni iqtisodiy samaradorlik bilan uyg'unlashtirishning ilg'or modeli sifatida e'tirof etiladi.

O'zbekiston Respublikasida "O'zbekiston – 2030" strategiyasi yashil xaridlar uchun huquqiy zamin yaratgan va ushbu hujjat asosida yuqorida sanab o'tilgan bir nechta qonunosti hujjatlari qabul qilingan bo'lsada amaliy mexanizmlar hali to'liq shakllanmagan.

Yuqoridagi tahlillarga asosan mamlakatimizda yashil davlat xaridlari huquqiy mexanizmini yaxshilash uchun quyidagi ishlar amalga oshirilishi lozim.

Birinchidan, milliy qonunchiligimizga xalqaro yo'riqnomalarda belgilangan mezonlarni joriy qilishimiz lozim. Vazirlar Mahkamasining "2025-2027-yillarda davlat xaridlari tizimini takomillashtirish va rivojlantirish strategiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi 2024-yil 20-dekabrda VMQ-865-sonli Qaroriga ko'ra yashil xaridlarni amalga oshirishda tovarlarning

hayotiylik davri bo'yicha baholash tizimini yaratish vazifasi qo'yilgan, biroq bugunga qadar mazkur qaror ijrosi ta'minlanmagan.

Ikkinchidan, yashil xaridlar to'g'risida ma'lumotlarni real vaqt rejimida olish imkonini yaratish lozim. 2025-yil 1-avgustdan boshlab davlat xaridlari maxsus axborot portalida "Yashil xaridlar" sahifasida amalga oshirilgan xaridlar, eko-hujjatlarga ega yuridik shaxslar ro'yxati berilishi lozim edi, biroq joriy vaqtda mazkur sahifada ma'lumotlar mavjud emas.

Uchinchidan, nazorat va hisobot tizimi ya'ni, yashil xaridlar hajmi, ekologik ta'siri va iqtisodiy natijalari muntazam o'lchanib, ochiq e'lon qilinishi lozim.

To'rtinchidan, yashil xaridlarni ommalashtirish uchun yetkazib beruvchilarga ekologik sertifikatlash, yashil mahsulot ishlab chiqaruvchilarga soliq yoki tender imtiyozlarini berish mexanizmlarini ishlab chiqish lozim.

Xulosa qilganda, yashil davlat xaridlari — bu faqat xarid siyosatini o'zgartirish emas, balki iqtisodiyotning barcha tarmoqlarida ekologik mas'uliyatni huquqiy va institutsional darajada mustahkamlash yo'lidir. O'zbekiston uchun bu yo'nalish nafaqat xalqaro majburiyatlarni bajarish, balki barqaror rivojlanish strategiyasini amalga oshirishda muhim huquqiy mexanizm bo'lib xizmat qiladi.

Adabiyotlar/Literatura/References:

1. Monitoring Progress in Green Public Procurement [Yashil davlat xaridlarida rivojlanish monitoring]. – IISD, 2024. – URL: <https://www.iisd.org/system/files/2024-03/monitoring-green-public-procurement.pdf>
2. Sustainable Public Procurement [Barqaror davlat xaridlari]. – United Nations Environment Programme (UNEP). – URL: <https://www.unep.org/explore-topics/resource-efficiency/what-we-do/sustainable-public-procurement>
3. Green Public Procurement: An Overview of Green Reforms in Country Procurement Systems [Yashil davlat xaridlari: Mamlakat xaridlari tizimidagi yashil islohotlarning umumiy tahlili]. – Washington: World Bank, 2023. – URL: <https://openknowledge.worldbank.org/entities/publication/7bafc4b7-d785-5954-b71e-0c1a9ad0ab2c>
4. Czarnezki, J. J. Green Public Procurement: Legal Instruments for Promoting Environmental Interests in the United States and European Union. – Uppsala: Uppsala University, 2019. – 187 p.
5. Шадрина Е. В., Ромодина И. В. Государственные закупки для устойчивого развития: международный опыт // Вопросы государственного и муниципального управления. – 2017. – № 1. – С. 115–128.
6. Болтанова Е. С. Эколого-правовые основы регулирования застройки земель зданиями и сооружениями в России: дис. ... докт. юрид. наук. – Томск, 2014. – 387 с.
7. Directive 2014/24/EU of the European Parliament and of the Council of 26 February 2014 on Public Procurement. – Official Journal of the European Union, L 94, 28 March 2014. – URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32014L0024>

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOYIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 11 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas'uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog'lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).